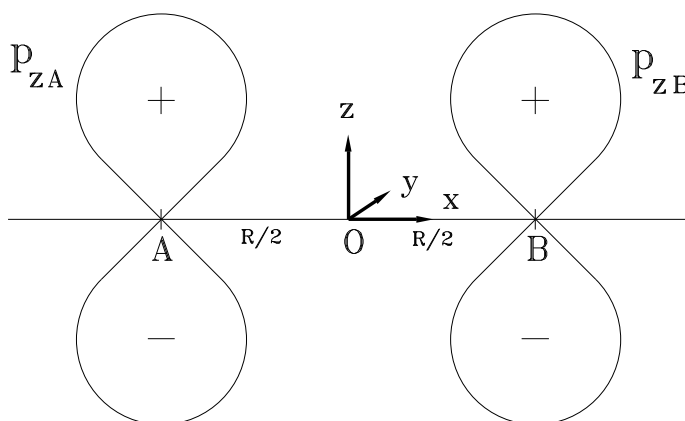

Tentamen QCB III

5 juli 2004, 14:00-17:00 uur, A. van der Avoird

Vraagstuk 1

We bekijken de π MO's van het molecuul etheen, C_2H_4 , opgebouwd uit de atomaire $2p_z$ -orbitals op de koolstofatomen A en B; we duiden deze orbitals aan met p_{zA} en p_{zB} (zie tekening). De oorsprong van het moleculaire coördinatenstelsel kiezen we in het massamiddelpunt, de kern van koolstofa- toom A ligt in het punt $(-R/2, 0, 0)$ en de kern van koolstofa- toom B in het punt $(R/2, 0, 0)$.

De (genormeerde) bonding en antibonding π -MO's zijn

$$\chi_1 = \frac{1}{\sqrt{2+2S}}(p_{zA} + p_{zB}) \quad \text{en} \quad \chi_2 = \frac{1}{\sqrt{2-2S}}(p_{zA} - p_{zB})$$

met de overlapintegraal $S = \langle p_{zA} | p_{zB} \rangle$.

De singlet grondtoestand-golffunctie wordt gegeven door de Slater determi- nant (in verkorte notatie)

$$\Psi_0(1, 2) = |\chi_1 \bar{\chi}_1|$$

en de laagste aangeslagen singlet functie door de combinatie

$$\Psi_1(1, 2) = \frac{1}{\sqrt{2}} [|\chi_1 \bar{\chi}_2| - |\bar{\chi}_1 \chi_2|]$$

Opgaven:

- 1.a** Separeer de golffunctie $\Psi_0(1, 2)$ in een baandeel $\phi_0(1, 2)$ en een spinfunc- tie. Doe hetzelfde voor $\Psi_1(1, 2)$, baandeel $\phi_1(1, 2)$.

- 1.b** Bepaal de spiegelsymmetrie van de baangolffuncties $\phi_0(1, 2)$ en $\phi_1(1, 2)$ t.o.v. het xy -vlak, het xz -vlak, en het yz -vlak.

De dipooloperator is de vector $\vec{\mu}(1, 2) = -e(\vec{r}_1 + \vec{r}_2)$ met $\vec{r}_i = (x_i, y_i, z_i)$ voor $i = 1, 2$, gemeten t.o.v. de oorsprong.

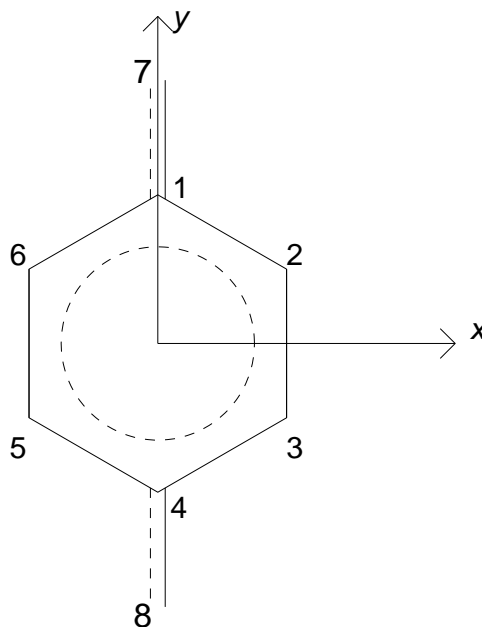
- 1.c** Bepaal ook de spiegelsymmetrie van de operator-componenten $\mu_x(1, 2)$, $\mu_y(1, 2)$, en $\mu_z(1, 2)$ t.o.v. elk van deze drie vlakken.

Het overgangsdipoolmoment is

$$\vec{\mu}_{01} = \langle \phi_0(1, 2) | \vec{\mu}(1, 2) | \phi_1(1, 2) \rangle .$$

- 1.d** Laat zien welke componenten van het overgangsdipoolmoment $\vec{\mu}_{01}$ gelijk aan nul zijn vanwege symmetrie.
- 1.e** Bereken de niet gelijk aan nul zijnde component(en) van $\vec{\mu}_{01}$; werk deze zo ver mogelijk uit. Maak ook hierbij gebruik van symmetrie om de berekening zoveel mogelijk te vereenvoudigen.

Vraagstuk 2

Het hierboven getekende molecuul heeft twee CH_2 groepen op para-posities (1 en 4) gesubstitueerd aan een benzeenring. Alle C-atomen zijn sp^2 gehybridiseerd, het molecuul is vlak. Ook de ongepaarde elektronen op de C-atomen 7 en 8 nemen deel aan het geconjugeerde π -systeem dat dus alle acht C-atomen omvat met in totaal acht elektronen. We leggen dit molecuul in het xy -vlak, met de C-atomen 1, 4, 7 en 8 op de y -as (zie figuur). Als basis nemen we de $2p_z$ orbitalen $2p_{z,1}$ tot en met $2p_{z,8}$ op de C-atomen. Afgezien van de spiegeling in het vlak van het molecuul waaronder alle $2p_z$ orbitalen oneven zijn, heeft het molecuul de symmetriegroep C_{2v} , met karaktertabel:

C_{2v}	E	C_{2z}	σ_{xz}	σ_{yz}
A_1	1	1	1	1
A_2	1	1	-1	-1
B_1	1	-1	-1	1
B_2	1	-1	1	-1

2a. Schrijf de $\mathbf{H}$ matrix op voor dit molecuul in de Hückel benadering in termen van de Hückel parameters α en β . Bereken met behulp van MATLAB de MO-energieën en -coëfficiënten, d.w.z. de eigenwaarden en eigenvectoren van $\mathbf{H}$. Hints:

- Controleer of de matrix $\mathbf{H}$ symmetrisch is.
- Gebruik de functie "eig" van MATLAB. Type "help eig" voor aanwijzingen.

Schets een MO-diagram voor het π -systeem, en schrijf de energieën in termen van α en β bij de niveaus. Schrijf ook de eigenvector behorend bij de hoogste energie op.

- 2b.** Bekijk de eigenvectoren en bepaal hun symmetrielabel in de groep C_{2v} . N.B. Je hebt hier alleen de spiegelvlakken σ_{xz} en σ_{yz} bij nodig. Schrijf de symmetrielabels bij de corresponderende niveaus in je MO-diagram. Laat voor de hoogste eigenvector zien hoe je het symmetrielabel bepaald hebt.
- 2c.** Maak genormeerde, symmetrie-aangepaste lineaire combinaties van atomaire orbitalen (SALC's) van B_1 symmetrie. Schrijf deze eerst op en stop dan de coëfficiënten van deze SALC's in een transformatie-matrix D in MATLAB. Elke kolom van D bevat een SALC, de elementen (rijen) corresponderen met de acht $2p_z$ AO's. De Hückel matrix in een basis van alleen de B_1 SALC's wordt

$$\widetilde{H} = D^\dagger H D$$

Schrijf D en $\widetilde{H}$ op.

- 2d.** De eigenvector van $\widetilde{H}$ bij de laagste energie is

$$\begin{pmatrix} 0.7494 \\ 0.5059 \\ 0.4271 \end{pmatrix}$$

N.B. De volgorde van de componenten hangt af van de gekozen volgorde van de SALC's van B_1 symmetrie. Schrijf de bijbehorende eigenfunctie in termen van de AO's $\{2p_{z,1}, \dots, 2p_{z,8}\}$. Als het niet gelukt is SALC's te maken, beschrijf dan tenminste hoe je dit probleem aan zou pakken als je ze wel kende.